



**دانشکده علوم اجتماعی**  
**طرح درس: جامعه شناسی انقلاب با تأکید بر انقلاب اسلامی**

| مشخصات درس                                              |                                                                                   |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| عنوان درس: جامعه شناسی انقلاب با تأکید بر انقلاب اسلامی | عنوان انگلیسی: Sociology of revolution with emphasis on Iran's Islamic Revolution |
| مقطع: کارشناسی ■ کارشناسی ارشد □ دکتری □                | تعداد واحد: ۲ واحد نظری                                                           |
| محل تدریس: دانشکده علوم اجتماعی                         | نیمسال اول □ دوم ■ سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴                                           |
| شماره کلاس: ۴۰۷                                         | زمان تدریس: روز شنبه ساعت ۸ تا ۹:۴۵                                               |
| نوع درس: اصلی ■ اختیاری □ سایر -----                    | درس پیش نیاز: -----                                                               |
| مشخصات استاد                                            |                                                                                   |
| نام و نام خانوادگی: صدیقه رضانی تمیجانی                 | گروه: جامعه شناسی                                                                 |
| سوابق تحصیلی: دکتری جامعه شناسی فرهنگی                  | سوابق تدریس: -----                                                                |
| اطلاعات تماس                                            |                                                                                   |
| شماره اتاق: ۲۳۰                                         | شماره تلفن داخلی (یا مستقیم در صورت تمایل): ۲۹۴                                   |
| آدرس ایمیل: sedighe.Ramezani@gmail.com                  | ساعات حضور: همه روزه ۸ تا ۱۵ به جز دوشنبه ها                                      |

| معرفی و هدف درس                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>هدف از این درس عبارتست از :</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>۱) آشنایی با تعریف انقلاب و تمایز آن با مفاهیم مشابه</li> <li>۲) آشنایی اجمالی با تاریخ انقلاب روسیه، فرانسه و چین</li> <li>۳) سنخ شناسی نظریه های انقلاب</li> <li>۴) آشنایی با محتوایی مهمترین نظریات انقلاب</li> <li>۵) آشنایی با علل، زمینه ها، فرآیندهای و پیامدهای انقلاب اسلامی و تأثیر آن بر بازاندیشی نظریه های انقلاب</li> </ol>                                                                |
| روش های تدریس و نحوه ارائه درس                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>هر جلسه از کلاس شامل سه بخش است.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>۱) بخش نظری که توسط استاد ارائه می شود. در این بخش مطالب پیش بینی شده ارائه خواهد شد و در حین تدریس سعی خواهد شد با طرح پرسش از دانشجویان دعوت به مشارکت شوند.</li> <li>۲) بخش تاریخ انقلاب که بخشی از آن توسط دانشجویان و بخش دیگری به وسیله پخش ویدئوهای کوتاه ارائه خواهد شد.</li> <li>۳) بخش متن خوانی که بیشتر متمرکز بر انقلاب اسلامی ایران است با همکاری دانشجویان پیش خواهد رفت.</li> </ol> |
| برونداهای یادگیری درس، در پایان این درس دانشجویان می توانند:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ol style="list-style-type: none"> <li>۱. توان تمییز انقلاب از پدیده های مشابهی چون جنبش، کودتا، شورش و ...</li> <li>۲. درک تحولات نظری در باب موضوع انقلاب و توان مقایسه آنها با یکدیگر</li> <li>۳. توانایی بازگویی مهمترین رویدادها و شخصیت های نقش آفرین در انقلاب های فرانسه، روسیه، چین و ایران</li> <li>۴. قدرت تحلیل و مقایسه مؤلفه های مختلف انقلاب های بزرگ جهان با انقلاب اسلامی در ایران</li> </ol>                                                                     |



| فهرست محتوا و ترتیب ارائه درس |                                        |                                                                                           |                                                                                 |
|-------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| جلسه                          | تاریخ                                  | موضوع / موضوعات مورد بحث                                                                  | منبع                                                                            |
| جلسه ۱                        | ۱۴۰۳/۱۲/۴                              | معارفه و مروری بر طرح درس و محتوای کلاس<br>تعریف مفهومی انقلاب و تمایز آن با مفاهیم مشابه | فصل دوم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۲                        | ۱۴۰۳/۱۲/۱۱                             | معرفی اجمالی انواع نظریه های انقلاب<br>بخش اول نظریه های تضادگرا (مارکس و لنین)           | فصل سوم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۳                        | ۱۴۰۳/۱۲/۱۸                             | بخش دوم نظریه های تضادگرا (گرامشی، مائو)                                                  | فصل سوم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۴                        | ۱۴۰۳/۱۲/۲۵                             | بخش سوم نظریه های تضادگرا (اسکاچپول و فوران)                                              | فصل سوم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۵                        | ۱۴۰۴/۱/۱۶                              | نظریه های کارکردگرا (اسلمسر و جانسون)                                                     | فصل چهارم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                          |
| جلسه ۶                        | ۱۴۰۴/۱/۲۳                              | ادامه نظریه های کارکردگرا (هاتینگتون)<br>نظریه های روانشناختی (سورورکین)                  | فصل چهارم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی<br>فصل پنجم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی |
| جلسه ۷                        | ۱۴۰۴/۱/۳۰                              | نظریه های فرایند جنبش انقلابی (بسیج منابع)                                                | فصل پنجم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                           |
| جلسه ۸                        | ۱۴۰۴/۲/۶                               | نظریه های مراحل و پیامدهای انقلاب (کرین برنتون)                                           | فصل ششم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۹                        | ۱۴۰۴/۲/۱۳                              | امتحان میان ترم                                                                           | فصل ششم کتاب نظریه های انقلاب/ پناهی                                            |
| جلسه ۱۰                       | ۱۴۰۴/۲/۲۰                              | بررسی انقلاب های بزرگ دنیا (انقلاب روسیه)                                                 | انقلاب روسیه، نوشته جان ام. دان                                                 |
| جلسه ۱۱                       | ۱۴۰۴/۲/۲۷                              | بررسی انقلاب های بزرگ دنیا (انقلاب فرانسه)                                                | انقلاب فرانسه، نوشته فیلیس کورزین                                               |
| جلسه ۱۲                       | ۱۴۰۴/۳/۳                               | بررسی انقلاب ایران و تطابق پذیری آن با نظریه ها                                           | ناگهان انقلاب، چارلز کورزمن                                                     |
| جلسه ۱۳                       | ۱۴۰۴/۳/۱۰                              | بررسی انقلاب ایران و تطابق پذیری آن با نظریه ها                                           | ناگهان انقلاب، چارلز کورزمن                                                     |
| جلسه ۱۴                       | ۱۴۰۴/۳/۱۷                              | بررسی انقلاب ایران و تطابق پذیری آن با نظریه ها                                           | ناگهان انقلاب، چارلز کورزمن                                                     |
| جلسه ۱۵                       | جلسه جبرانی<br>با هماهنگی<br>دانشجویان | بررسی انقلاب ایران و تطابق پذیری آن با نظریه ها                                           | ناگهان انقلاب، چارلز کورزمن                                                     |
| جلسه ۱۶                       | جلسه جبرانی<br>با هماهنگی<br>دانشجویان | جمع بندی مطالب کلاس<br>پرسش و پاسخ و رفع اشکال                                            | کل محتوای منبع اصلی                                                             |

| نحوه ارزشیابی     |              |               |                                             |
|-------------------|--------------|---------------|---------------------------------------------|
| موارد سنجش        | زمان برگزاری | از نمره نهایی | بروندادهای یادگیری مورد انتظار              |
| (۱) فعالیت پژوهشی |              | امتیازی       | -----                                       |
| (۲) فعالیت کلاسی  |              | ۲             | حضور و مشارکت فعال در کلاس                  |
| (۳) ارائه کلاسی   |              | ۳             | بیان موجز و در عین حال روشن تاریخ انقلاب ها |



## نحوه ارزشیابی

| موارد سنجش          | زمان برگزاری | از نمره نهایی | بروندادهای یادگیری مورد انتظار                                                                        |
|---------------------|--------------|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۴) امتحان پایان ترم |              | ۱۵            | کسب حداقل ۵۰ درصد نمره                                                                                |
| ۵) امتحان میان ترم  |              | ۵             | در صورت کسب حداقل ۵۰ درصد نمره، نسبت به حذف مطالب و کسر بارم نمره از امتحان پایان ترم اقدام خواهد شد. |

## نکات مورد توجه دانشجویان، ارزش‌ها و خط‌مشی درس

حضور و مشارکت فعال دانشجویان در کلاس از اهمیت زیادی برخوردار است و شامل نمره خواهد بود. تأخیر و ترک کلاس بیش از ۱۵ دقیقه پذیرفته نیست و سبب لحاظ غیبت در کلاس خواهد شد. مشارکت در ارائه‌های در نظر گرفته شده در بخش تاریخ انقلاب مهم قلمداد شده و در صورت کیفیت بالا در بردارنده نمره امتیازی است.

## فهرست منابع اصلی و مکمل درس

منبع اصلی:

نظریه‌های انقلاب: وقوع، فرایند و پیامدها، نوشته: دکتر محمدحسین پناهی، انتشارات سمت

منابع تکمیلی:

- ۱- دولتها و انقلاب‌های اجتماعی، نوشته تدا اسکاچپل، ترجمه سید مجید رویین تن، انتشارات سروش
- ۲- کالبد شکافی چهار انقلاب، نوشته بریتون کرین، ترجمه محسن ثلاثی، نشر نو
- ۳- از بسیج تا انقلاب، نوشته چارلز تیلی، ترجمه مرشدی زاد، پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی
- ۴- مقاومت شکننده: تاریخ تحولات اجتماعی ایران، نوشته: جان فوران، مؤسسه خدمات فرهنگی رسا
- ۵- ایرانی‌ها چه رویایی در سر دارند، نوشته: میشل فوکو، ترجمه حسین معصومی همدانی، انتشارات هرمس
- ۶- ناگهان انقلاب، نوشته چارلز کورزمن، ترجمه رامین کریمیان، نشر نی
- ۷- انقلاب روسیه، نوشته جان ام. دان، ترجمه سهیل سمی
- ۸- انقلاب فرانسه، نوشته فیلیس کورزین، ترجمه مهدی حقیقت خواه